

Prezentujemy katalog wybranych obowiązków lekarza wraz z przykładami.

- 1 Obowiązek wykonywania zawodu w sposób należyty**
czyli zgodnie ze wskazaniami aktualnej wiedzy medycznej, z dostępnymi metodami i środkami zapobiegania, rozpoznawania i leczenia chorób, z zasadami etyki zawodowej oraz z należytą starannością.
  - Lekarz mający skomplikowany przypadek konsultował się z innymi lekarzami-autorami artykułów w prasie branżowej w zakresie możliwości zastosowania nowej metody leczenia.
  - Lekarz nie skierował pacjenta na dodatkowe badania, mimo że nie był do końca pewien postawionej diagnozy.
- 2 Obowiązek udzielania pomocy lekarskiej**
w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia.
  - Lekarz zdezynfekował i zaszył głęboką ranę uda, mimo że pacjent znajdował się pod wpływem alkoholu i obrażał go podczas zabiegu.
  - Lekarz odmówił udzielenia pierwszej pomocy pacjentowi będącemu pod wpływem narkotyków, który trafił na szpitalny oddział ratunkowy z poważnym urazem głowy.
- 3 Obowiązek udzielania pacjentowi przystępnej informacji o jego stanie zdrowia**
czyli m.in. o rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych, leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu, jak też o możliwych powikłaniach.
  - Lekarz, poproszony przez pacjenta, żeby rozwinął opis rozpoznania, uczynił to, posługując się przykładami i porównaniami.
  - Lekarz nie wyjaśnił pacjentowi na czym będzie polegała wybrana metoda leczenia, tłumacząc, że pacjent nie jest w stanie zrozumieć zagadnień medycznych.
- 4 Obowiązek uzyskania zgody od pacjenta**
poza wyjątkowymi przypadkami, każda interwencja lekarska wymaga zgody pacjenta. Jeżeli jest to zabieg chirurgiczny albo metoda leczenia stwarza podwyższone ryzyko dla pacjenta, zgoda powinna być udzielona na piśmie.
  - Lekarz odmówił przeprowadzenia badania siedemnastoletniego pacjenta bez jego zgody, mimo nalegań rodziców.
  - Podczas cesarskiego cięcia doszło do pęknięcia macicy. Aby uchronić pacjentkę przed ryzykiem przy kolejnej ciąży, podwiązano pacjentce jajniki bez jej zgody.
- 5 Obowiązek poszanowania intymności i godności osobistej pacjenta**
  - Lekarz, chcąc przekazać pacjentowi informację o zdiagnozowaniu nowotworu, zaprosił go do swojego gabinetu.
  - Lekarz głośno omawiał dolegliwości związane z układem moczowym pacjentki na wieloosobowej sali, nie zwracając uwagi na jej skrzępowanie.
- 6 Obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z pacjentem, uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu**
  - Lekarz przeprowadził zabieg operacyjny znanego polityka. Pytany przez dziennikarzy o szczegóły dotyczące jego stanu zdrowia, odmówił udzielania bliższych informacji.
  - Lekarz omawiał podczas spotkania towarzyskiego stan zdrowia znanej aktorki, która była jego pacjentką.
- 7 Obowiązek prowadzenia indywidualnej dokumentacji medycznej pacjenta**
  - Lekarz odnotował w dokumentacji pacjenta nie tylko zakres przeprowadzonych badań i rozpoznanie, ale też wyraźnie wpisał zalecenia lekarskie jakie pacjent otrzymał, zanotował ustną zgodę pacjenta oraz informację o skutkach podjętej przez niego decyzji
  - Lekarz zlecił wypełnienie dokumentacji medycznej pacjenta pielęgniarce, nie skontrolował w żaden sposób wpisu.
- 8 Obowiązek orzekania o stanie zdrowia określonej osoby po uprzednim, osobistym jej zbadaniu**
  - Lekarz odmówił wypisania recepty na leki bez zbadania pacjenta. Nie przekonały go argumenty pacjenta, że „zawsze bierze to samo”.
  - Lekarz uległ prośbie kobiety, która w imieniu męża prosiła o wypisanie mu zwolnienia lekarskiego.
- 9 Obowiązek wskazania alternatywnej możliwości uzyskania świadczenia w sytuacji skorzystania z tzw. klauzuli sumienia**
fakt powstrzymania się od wykonania świadczeń zdrowotnych niezgodnych z sumieniem lekarza oraz wskazanie innego miejsca świadczenia muszą być odnotowane w dokumentacji.
  - Lekarz nie chciał uczestniczyć w zabiegu in-vitro, poinformował o tym swojego pracodawcę i zaproponował zastępstwo kolegi.
  - Lekarz odmówił wypisania pacjentce tabletek antykoncepcyjnych i wyprosił ją z gabinetu.

Jak powinna wyglądać zgoda pacjenta i jaki jest jej cel? Poniżej kilka praktycznych informacji wraz z przykładami.

1 Co to jest?

- oświadczenie woli pacjenta
- ma charakter odwołalny: pacjent może ją cofnąć przed rozpoczęciem leczenia
- ma charakter jednostronny: do jej ważności nie jest potrzebna zgoda lekarza

2 Formy wyrażenia zgody przez pacjenta:

- ustna
- dorozumiana (wyrażona poprzez zachowanie pacjenta)
- pisemna

3 Kiedy zgoda musi być pisemna?

- kiedy dotyczy eksperymentu medycznego
- kiedy dotyczy zabiegu operacyjnego lub metody leczenia/diagnostyki stwarzającej podwyższone ryzyko dla pacjenta

4 Kiedy można udzielać świadczeń bez zgody pacjenta?

- jeżeli wymaga on niezwłocznej pomocy lekarskiej, a ze względu na stan zdrowia lub wiek nie może wyrazić zgody i nie ma możliwości porozumienia się z jego przedstawicielem ustawowym lub opiekunem faktycznym, lekarz konsultuje się z innym lekarzem i odnotowuje tę sytuację w dokumentacji pacjenta.

Np.

- pacjent nieprzytomny przewieziony do szpitala z wypadku;
- niemowlę w stanie zagrożenia życia, z którego rodzicami nie można się skontaktować.

5 Kiedy zgoda samego pacjenta nie wystarczy?

- kiedy jest małoletni albo ubezwłasnowolniony: wtedy zgodę wyraża jego przedstawiciel ustawowy/opiekun prawny/opiekun faktyczny/sąd opiekuńczy

Ubezwłasnowolniony pacjent twierdził, że pobranie krwi na pewno mu zaszkodzi. Jego opiekun stwierdził jednak, że to konieczne i pozwolił lekarzowi na pobranie krwi.

- kiedy ukończył 16 lat albo jest ubezwłasnowolniony, lecz zdolny z rozważaniem wypowiedzieć się o udzielanym świadczeniu zdrowotnym: wtedy konieczna jest zgoda równoległa, pacjenta i przedstawiciela/opiekuna/sądu opiekuńczego

Rodzice przywieźli siedemnastolatka na badania krwi pod kątem zbadania zawartości alkoholu. Lekarz wstrzymał się z badaniem do momentu wyrażenia zgody także przez samego pacjenta.

6 W poszukiwaniu złotego środka, czyli co powinna zawierać zgoda

- rodzaj zabiegu, jakiemu ma się poddać pacjent wraz ze wskazaniem wybranej metody przeprowadzania zabiegu
- oświadczenie pacjenta o zapoznaniu go z:
  - przebiegiem zabiegu
  - typowymi i przewidywalnymi możliwymi powikłaniami,
  - nietypowymi powikłaniami
  - ryzykiem zabiegu
  - następstwami zabiegu
- własnoręczny podpis pacjenta i datę
- dane lekarza uzyskującego zgodę

7 Dlaczego tak ważne jest uzyskanie od pacjenta zgody?

- legalizuje działania lekarza: nawet jeżeli zabieg bez zgody pacjenta zostanie przeprowadzony prawidłowo, pacjent może pozwać lekarza o naruszenie dóbr osobistych

Lekarz uznał, że nie jest konieczne uzyskanie zgody pacjenta na dodatkowe badanie, bo nie będzie ono bardziej inwazyjne niż poprzednie. Pacjent po wyjściu ze szpitala pozwał lekarza o naruszenie jego dobra osobistego w postaci prawa do wyrażenia zgody.

- w postępowaniu sądowym to lekarz musi udowodnić, że uzyskał zgodę pacjenta na dane świadczenie zdrowotne

Pacjent pozwał lekarza, zarzucając mu popełnienie błędu medycznego. Pełnomocnik pacjenta zwrócił uwagę na fakt, że w dokumentacji medycznej brakuje informacji o zgodzie pacjenta. Lekarz nie był w stanie udowodnić, że uzyskał zgodę. Sąd uznał brak zgody za dodatkowy argument za zarządzeniem odszkodowania za błąd medyczny.

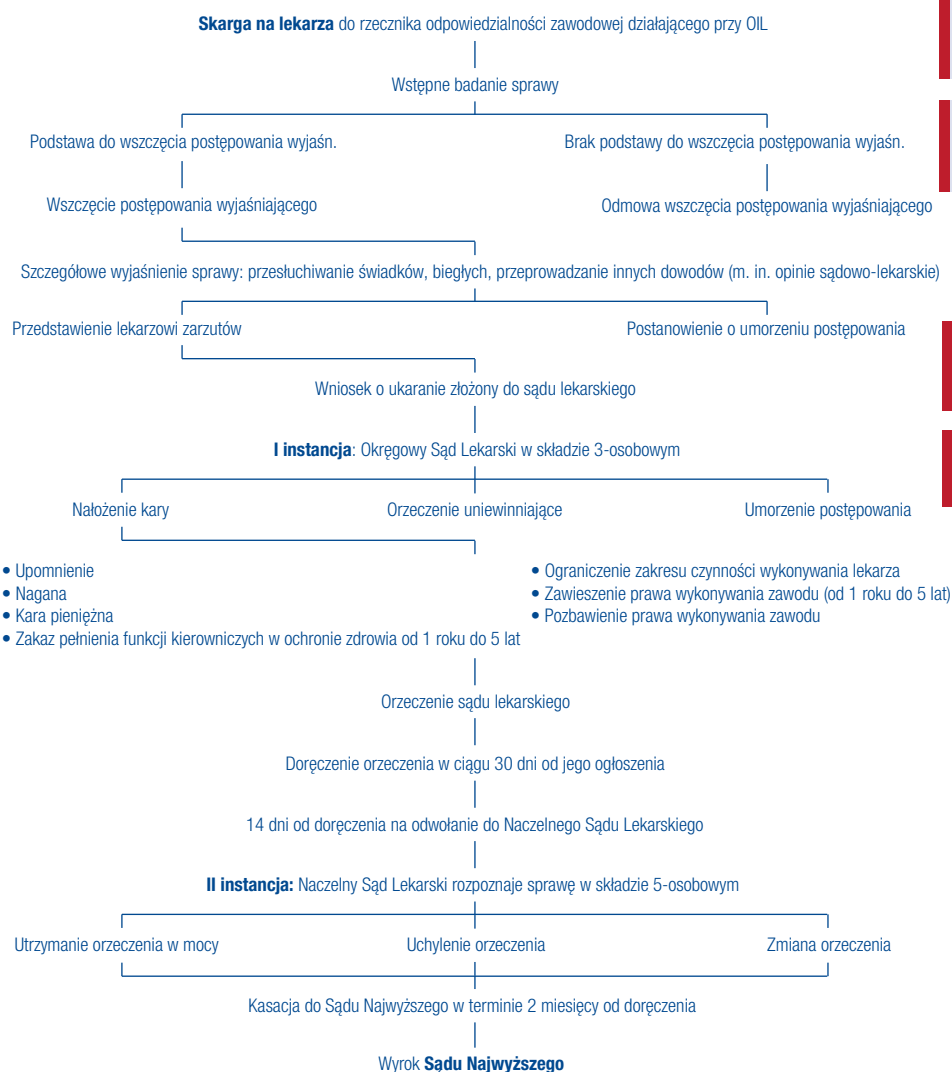
- ryzyko tego, że świadczenie się nie powiedzie przechodzi na pacjenta, który wyraził zgodę

Pacjent złożył do sądu pozew o odszkodowanie od lekarza, twierdząc, że ten popełnił błąd podczas operacji. Sąd szczegółowo analizował postępowanie lekarza. Stwierdził, że działał on zgodnie z procedurami i uzyskał pisemną zgodę – oddalił powództwo pacjenta.

Drogi lekarzu, poniżej szereg wskazówek jak zachować się w przypadku postępowań związanych z ewentualnym błędem.

! UWAGA: Postępowania są od siebie niezależne, co znaczy, że mogą się toczyć równocześnie, może być prowadzone kilka albo tylko jedno z nich!

1 Postępowanie dyscyplinarne

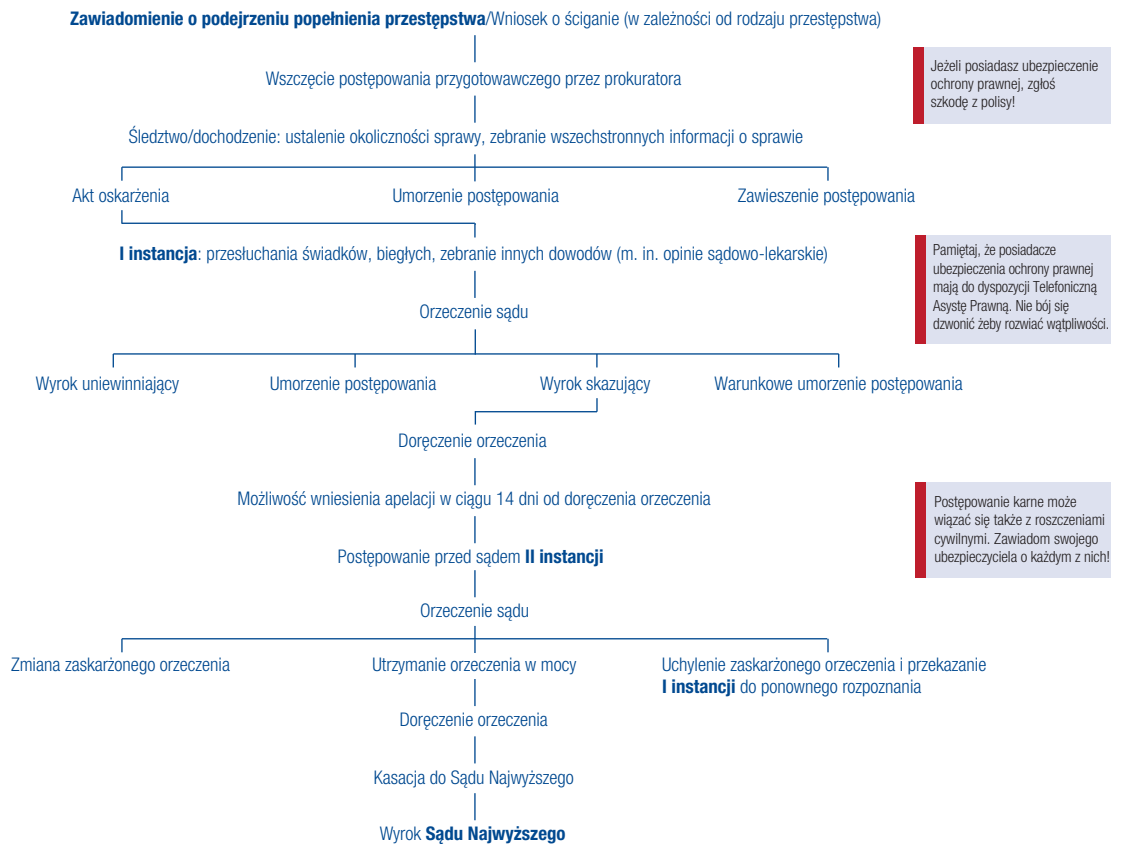
Jeżeli posiadasz ubezpieczenie ochrony prawnej, zadzwoń do Telefonicznej Asysty Prawnej!

Zawiadom swojego ubezpieczyciela o tym postępowaniu.

Pamiętaj, że zgodnie z prawem masz obowiązek udostępnić dokumenty sądowi dyscyplinarnemu.

Jeżeli posiadasz ubezpieczenie ochrony prawnej, zgłoś szkodę z polisy!

2 Postępowanie karne

3 Postępowanie cywilne

